

AU-2056

B.A. (Part-I) Semester-II Examination**(Modern Indian Language)****PALI & PRAKRIT****(Compulsory Languages)**

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना :— स्वीकृत माध्यम में उत्तर लिखिये।

1. (A) Translate any **ONE** :

8

कोणत्याही एका उताऱ्याचे भाषांतर करा :

किसी भी एक का अनुवाद कीजिये :

अतीते वाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं करेन्ते बोधिसत्तो ब्राह्मण कुले निब्वत्तिवा वयपत्तो तत्थेव वाराणसियं दिसापामोक्खस्स सन्तिके पञ्चन्न माणवके सतानं जेट्ठो हुत्वा सिप्पं उग्गणिह। आचरियस्स वयपत्तधीता अत्थि। सो चिन्तेसि इमेसं माणवकानं सील विमंसित्वा सीलसम्पन्नस्सेतं दस्सामी'ति सो एक दिवसं माणवके आमन्तेत्वा 'ताता, मय्हं, धीता, वय पत्ता, विवाहं अस्सा करिस्सामि वत्थालङ्कार लब्धु वट्ठति, तुम्हे अत्तनो आतकानं अपस्सन्तान येनेत्वा वत्थालङ्कारे आहरथ, केनेचि अदिट्ठमेव गण्हामी, दस्सेत्वा आभतं न गण्हामी, दस्सेवा आभतं न गण्हामी'ति आह। ते 'साधु' ति सम्पटिच्छित्वा ततो पट्ठाय आतकानं अपस्सन्तानं येनेत्वा वत्थं पिलन्धनादीनि आहरन्ति। आचरियो आभतं आभतं विसुं विसुं येव उपेसि।

OR/किंवा/अथवा

अतीते वाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं कारन्ते बोधिसत्तो कुरुङ्गमिगो हुत्वा अरज्जे एकस्स सरस्स अविदूरे एकस्मिं गुम्बे वासं कप्पेसि। तस्सेव सरस्स अविदूरे एकस्मिं रुक्खगे सतपत्तो निसीदि। सरस्मि प कच्छपो वासं कप्पेसि। तो एवं ते तयोपि सहाया अज्जमज्ज पियसंवास वसिसु।

अथेको मिगलुदको अरज्जे चरन्तो पानीयतित्थे बोधिसत्तस्स पदवलज्जं दिस्वा लोहनिगळसदिसं बद्धमयं पासं ओहूत्वा अगमासिं। बोधिसत्तो पानीयं पातुं आगतो पठमयामे येव पासे बज्झित्वा बद्धरावं रवि। तस्स तेन सदेन रुक्खगगतो सतपत्तो उदकत्तो च कच्छपो आगन्त्वा किन्नु खो कातब्बा ? ति मन्तयिंसु। अथ सतपत्तो कच्छपं आमन्तेत्वा सम्म। तव दन्ता अत्थि, त्वं इमं पासं छिन्द, अहं गन्त्वा यथा सो आगच्छति तथा करिस्सामि। एवं अम्हेहि द्विहि पि कतपरक्कमेन सहायो नो जीवितं लभिस्सति' ति इममत्थ पकासेन्तो पठमं गाथमाह- -

‘इद्धा वद्धमय पासं छिन्द दन्तेहि कच्छप।

अहं तथा करिस्सामि यथा नेहिति लुदका’ति।।

कच्छपो चम्मवत खादितुं आरभि।

सतपत्तो लुदकस्स वसनगामं गतो।।

लुट्ठो पच्चुसकाले येव सति गहेत्वा निक्खमिं। सकुणो तस्स निक्खमनभावं जत्वा वस्सित्वा पक्खे पहट्ठो’ति पुरद्वारेन निक्खमन्त मुखे प्रहरी। लुट्ठो कालकाणिसकुणेनमिह पहट्ठोति निवत्तित्वा थोकं व्यथित्वा पुन सति गहेत्वा उद्वासि।

(B) Write on “कल्याणधम्मजातक”.

8

कल्याणधम्म जातका विषयी सविस्तर लिहा.

कल्याणधम्म जातक के बारे में सविस्तर लिखिये।

OR/किंवा/अथवा

Write the summary of सिलविमंसनजातक.

सिलविमंसन जातकाचा सारांश लिहा.

सिलविमंसन जातक का सारांश लिखिये।

2. (A) Translate any ONE :

8

कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा :

किसी भी एक का अनुवाद कीजिये :

एवं मे सुतं। एकं समय भगवा सावत्थियं विहरति जेतवन अनाथपिण्डिकस्स आरामे। अथ खो अज्जतरा देवता अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णा केवलकप्प जेतवनं ओभासेत्वा येन भगवा तेनुपसंकमि, उपसंकमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं अद्वासि।

एकमन्तं ठिता खो सा देवता भगवन्तं गाथाय अज्झभासि—

बहू देवा मनुरसा च मंगलानि अचिंतयु।

आकंखमाना सोत्थानं ब्रूहि मंगलमुत्तमं।।

असेवना च बालानं पंडितानं च सेवना।

पूजा च पूजनीयानं एतं मंगलमुत्तमं।।

OR/किंवा/अथवा

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा संबुद्धस्स
 बुद्धं सरणं गच्छामि ।
 धम्मं सरणं गच्छामि ।
 सधं सरणं गच्छामि ।
 दुतिय पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
 दुतियं पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
 दुतियं पि सधं सरणं गच्छामि ।
 ततियं पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
 ततियं पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
 ततियं पि सधं सरणं गच्छामि ।

(B) Write the summary of 'दससिक्खापद'.

8

'दससिक्खापद' चा सारांश लिहा.
 'दससिक्खापद' का सारांश लिखिये ।

OR/किंवा/अथवा

What is the moral message from 'महामंगलसुत्त' ?
 महामंगलसुत्ता मधून काय संदेश मिळतो ?
 महामंगल सुत्त में से कौनसा संदेश मिलता है ? लिखिये ।

3. (A) Translate any **TWO** of the following Gathas :

8

खालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे भाषांतर करा :
 निम्नलिखित में से किन्हीं दो गाथाओं का अनुवाद कीजिये :
 (1) उदहारी अहं सीते, सदा उदकमोतरि ।
 अय्यानं दण्डभयभीता, वाचादोस भयहिता ।।
 (2) कल्याणमिच्छता मुनिना, लोकं आदिस्स वणिणता ।
 कल्याणमिच्छे भजमानो, अपि बालो पण्डितो अस्स ।।

- (3) नीचे कुलम्हि जातोहं, दलिदो अप्पभोजनो ।
हीनकम्मं ममं आसि, अहोसि पुप्फछड्डको ।।
- (4) उभयेनेव सम्पन्नो, राहुलभदो ति मं विदू ।
यं चम्हि पुत्तो बुद्धस्स, यं च धम्मेसु चक्खुमा ।।

(B) Write the importance of 'धेरीगाथा' in Pali Literature.

8

पाली साहित्यात धेरीगाथा या ग्रंथाचे महत्व लिहा.
पाली साहित्य में धेरीगाथा ग्रंथ का महत्व लिखिये।

OR/किंवा/अथवा

What is the moral message form 'पुणिकाथेरी' ?

'पुणिकाथेरी' मधून काय संदेश मिळतो ?

'पुणिकाथेरी' में से कौन-सा संदेश मिलता है ? लिखिये।

4. Write notes on any **TWO** :

16

कोणतेही दोनवर टिपणे लिहा :
कोई दो पर टिप्पणियां लिखिये :

- (1) चत्तारि अरिय सच्चानि
- (2) अरियो अट्ठांगिको मग्गो
- (3) पारमिता
- (4) निब्बान
- (5) जातकग्रंथ
- (6) धेरगाथा.

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही 8) :

16

(1) खुदकनिकाय मधील हा ग्रंथ _____ आहे.

(अ) दिघनिकाय

(ब) जातक

(क) मज्झिमनिकाय

(ड) यापैकी नाही

- (2) थेरगाथा हा ग्रंथ _____ मधील आहे.
- (अ) खुद्दकनिकाय (ब) दिघनिकाय
(क) जातक (ड) अगुत्तर निकाय
- (3) खुद्दकनिकाय मधील _____ हा ग्रंथ आठव्या क्रमांकाचा आहे.
- (अ) थेरगाथा (ब) थेरीगाथा
(क) जातक (ड) धम्मपद
- (4) थेरीगाथा या ग्रंथामध्ये एकूण _____ थेरीच्या गाथा आहे.
- (अ) 70 (ब) 73
(क) 71 (ड) 90
- (5) जातक या ग्रंथामध्ये एकूण _____ जातककथा संग्रहीत आहेत.
- (अ) 540 (ब) 500
(क) 547 (ड) 423
- (6) सिलविमंसन _____ या ग्रंथातील आहे.
- (अ) धम्मपद (ब) सुत्तनिपात
(क) चरियापिटक (ड) जातक
- (7) थेरगाथा हा ग्रंथ _____ या ग्रंथातील आहे.
- (अ) जातक (ब) धम्मपद
(क) अगुत्तर निकाय (ड) खुद्दकनिकाय
- (8) खुद्दकनिकाय मधील _____ हा ग्रंथ नवव्या क्रमांकाचा आहे.
- (अ) थेरीगाथा (ब) जातक
(क) सुत्तनिपात (ड) चरियापिटक

(9) खुदकनिकाय मध्ये एकूण _____ ग्रंथ आहे.

(अ) 15

(ब) 25

(क) 35

(ड) 45

(10) थेरीगाथा म्हणजे थेरीच्या अर्थात अर्हत भिक्वूणीच्या वचनाचा :

(अ) कथासंग्रह

(ब) स्वकथनाचा संग्रह

(क) भिक्वु जीवनाचा

(ड) यापैकी नाही

(11) थेरीगाथा हा ग्रंथ _____ स्वरूपाचा आहे.

(अ) गद्यात्मक

(ब) पद्यात्मक

(क) गद्यपद्यमिश्रित

(ड) यापैकी नाही

(12) पुष्पिका थेरी या कवितेत एकूण _____ गाथा आहेत.

(अ) 14

(ब) 15

(क) 16

(ड) 17